

אמר החכם

אמר החכם

לדבור השי"ת אל משה באוה"מ), להורות כי הדיבור יהי' גם כלילה, כי שם יהי' הנר דלוק ולא יכבה", והשיג עלה הרמז"ן "וזה איננו ככה על דעת רבותינו שאמרו (במכילתא פ' בא מסכת דפסחא פרשה א') והלא לא נדבר עמו אלא ביום, ואילו ידע ר"א מה בין נבואת משה לנבואת שאר הנביאים לא חשב כן, והוא מה שאמר הכחוש (י"ז, ו') במראה אליו אחודע בחלום אדבר בו לא כן עבדי משה, שאין נבואתו החלום, כי החלום כלילה ממש" ע"כ. ומצוי להדיא ברמז"ן דרך משה נבואתו ביום, וכדתיא במכילתא "רבי שמעון אומר והלא כל הדבורות שנדבר עם משה לא נדבר עמו אלא ביום" ע"ש, אבל שאר הנביאים שהי' במראה ובחלום הי' כלילה ממש, וע"ז נא' לא כן עבדי משה, שלא הי' במראה וחלום, והי' רק ביום, וכ"כ הרמז"ן ר"פ תרומה כי כל דבור עם משה הי' מן השמים ביום ונשמע מבין הכרובים ע"ש.

וע' רמב"ן ר"פ וארא (ו', ז') "כי מפני היות נבואת האבות במראות הלילה אמר צהם וארא, וצעצור היות של משה פנים אל פנים, אמר לא נודעתי להם, כאשר נודעתי לך" ע"ש.. וע' ברמב"ן צ"ס האמונה ובטחון פ"ג (עמ' ש"ס) "יפוי' אספקלריא מאירה כלומר נותנת אור למסתכל בה, ולכן קרן אור פני משה שנחנצא מתוך אספקלריא מאירה, והוא הנקרא יום, שנא' ויקרא חלקים לאור יום, ולכן לא הי' מדבר עמו אלא ביום, ואספקלריא שאינה מאירה נקרא לילה, על כן כתיב במראה אליו אחודע בחלום אדבר בו" ע"ש, ומצוי דרך במשה הי' דין נבואה ביום, משום דנחנצא באספקלריא מאירה, משא"כ שאר נביאים כלילה. וע"ק מרמב"ן פ' לך לך (ע"ו, א') עה"פ הי' דבר ד' אל אברהם במחזה, זכה אהרן אברהם להיות לו דבר ד' במחזה ביום, כי מתחילה היתה נבואתו במראות הלילה ע"ש.

סימן נ"ו

ואעל פר ואיל במזבח

בפ' בלק (כ"ג, א') ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות והבן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים. ויעש בלק כאשר דבר בלעם ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח וגו', ויקר אלקים אל בלעם, ויאמר אליו את שבעת המזבחות

ערבתי ואעל פרק ואיל במזבח. ופירש"י "ואעל פר ואיל במזבח" ואברהם לא העלה אלא איל אחד עכ"ל. ושמעתי צ"ס מרן הגאון רבי מאיר הלוי סאלאווייציק שליט"א דהקשה דאע"כ לא העלה רק איל אחד, והלא צ"כ כמה מזבחות כמפורש

בפי' לך לך, וצודאי דהקריב על כולם קרבנות, דאין מזבח אלא להקריב. ותירץ כבוד מרן הגאון הנ"ל שליט"א, דהרי כל עיקר פחד מואב היתה כמו שכתוב בתחלת הפרשה "ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא", ועל כן קראו לבלעם שיקללם ויתמעטו, ואז יוכלו להכותם ולגרשם מן הארץ. והנה ריבוי כלל ישראל מקורו מהעקידה "כי צרך אצרכך והרבה ארצה את זרעך ככוכבי השמים וכחול וגו'", והוא כמו שכתב הרמב"ן שם דבאמת "גם מתחלה הצטיחו כי ירבה את זרעו ככוכבי השמים וכעפר הארץ, אבל עתה הוסיף לו וכו' שנשבע בשמו הגדול וכו', והנה הוציאו שלא יגרום שום חטא שיכלה זרעו וכו'" עיי"ש. והנה שצוה זו היתה אחר שהקריב אהע"ה את האיל לעולה תחת בנו. ולפי"ז נראה דטענת בלעם היתה כלפי זכות העקידה והקרבת האיל הזה שנגללם וכו' ישראל לשצוה זו, וזהו שאמר בלעם ואעל פר

ואיל במזבח, רצה לומר צזה, הרי ריבוי כלל ישראל, הכל בזכות העלאת האיל אחד דאהע"ה, וא"כ ואעל פר ואיל במזבח, ואצרכם לא העלה אלא איל אחד, וא"כ יבעל הפר ואיל שלו את זכות האיל היחיד שהקריב אהע"ה בזה המוריה צשעת העקידה, שעל ידו זכו ישראל להשצוה ד"כי צרך וגו' והרבה וגו'" עכת"ד, ודפח"ח.

והנה צמה שתמה מרן הגר"מ הלוי שליט"א שצודאי הקריב אצרכם קרבנות בשאר המזבחות שעשה, הנה הדבר מבואר כן בדברי הרמב"ן פרשת לך לך פרק י"ב פסוק ז' וז"ל "כי הודה לה' הנכבד וזבח זבח תודה וכו', ופרשה שלמה שנינו צברית בין הצתרים שהקריב ג' עגלות, ג' אילים וג' עיזים עיי"ש, וע"כ הכוונה לשעת העקידה דוקא וכדברי מרן הגר"מ הלוי שליט"א.

סימן נ"ז

בענין נבואת בלעם

איתא בילקוט פ' בלק כ"ה (רמז תשע"א) וז"ל, כשצרך בלעם את ישראל הי' קולו הולך ששים מיל כמחנה ישראל עכ"ל. וז"ל למה הי' כן. וראיתי צשם מרן הגרמ"ד שליט"א דבאר בזה עפי"ד זקנו מרן הגר"ח זצ"ל, דאיתא צ"צ (ד"ד) משה כתב ספרו

ופרשת בלעם. והקשו הראשונים מה דחש צרשת בלעם צפני"ע, הרי פרשת בלעם היא בכלל ספרו של משה. עוד איתא צספרי פ' וזאת צרכה, ולא קם נביא עוד צישראל כמשה, אבל צאומות קם, ואיזה זה בלעם צן צעור, אלא יש הפרש צין נבואתו של משה